

Bruksela, 7 maja 2024 r.
(OR. en)

8830/24

CONUN 100
ONU 52
DEVGEN 54
ACP 44
COAFR 144
COLAC 52
COASI 62
COEST 243
CLIMA 164

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	7 maja 2024 r.
Do:	Delegacje

Dotyczy:	Projekt konkluzji Rady w sprawie małych rozwijających się państw wyspiarskich
	– (konkluzje Rady z 7 maja 2024 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie małych rozwijających się państw wyspiarskich w wersji przyjętej przez Radę na 4021. posiedzeniu, które odbyło się 7 maja 2024 r.

Konkluzje Rady w sprawie małych rozwijających się państw wyspiarskich

1. Unia Europejska i jej państwa członkowskie z zadowoleniem przyjmują zwołanie czwartej międzynarodowej konferencji w sprawie małych rozwijających się państw wyspiarskich¹ w dniach 27–30 maja 2024 r. w Antigui i Barbudzie. Temat „Kształtowanie kursu w kierunku odpornego dobrobytu” ma duże znaczenie zarówno dla małych rozwijających się państw wyspiarskich, jak i dla UE. UE z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie roku 2024 Międzynarodowym Rokiem Małych Rozwijających się Państw Wyspiarskich, co będzie stanowiło znakomitą okazję, aby włączyć perspektywy małych rozwijających się państw wyspiarskich do głównego nurtu agendy międzynarodowej.
2. UE zacieśnia partnerstwo z małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi na szczeblu politycznym, a także z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i biznesu. UE jest w pełni zaangażowana w rozwijanie współpracy z Sojuszem Małych Państw Wyspiarskich (AOSIS) i jego Biurem, któremu obecnie przewodniczy Samoa.

¹ 39 państw: Antigua i Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Dominika, Fidżi, Grenada, Gujana, Gwinea Bissau, Haiti, Jamajka, Kiribati, Komory, Kuba, Malediwy, Mauritius, Nauru, Niue, Palau, Papua-Nowa Gwinea, Republika Dominikańska, Republika Zielonego Przylądka, Saint Kitts i Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny, Samoa, Seszele, Sfederowane Stany Mikronezji, Singapur, Surinam, Timor Wschodni, Tonga, Trynidad i Tobago, Tuvalu, Vanuatu, Wyspy Cooka, Wyspy Marshalla, Wyspy Salomona, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca. 18 członków stowarzyszonych komisji regionalnych Organizacji Narodów Zjednoczonych: Anguilla, Aruba, Bermudy, Brytyjskie Wyspy Dziewicze, Curaçao, Guam, Gwadelupa, Kajmany, Martynika, Montserrat, Nowa Kaledonia, Polinezja Francuska, Puerto Rico, Samoa Amerykańskie, Sint Maarten, Turks i Caicos, Wspólnota Marianów Północnych, Zjednoczone Wyspy Dziewicze.

3. Państwa wyspiarskie na Karaibach, Pacyfiku, Atlantyku, Oceanie Indyjskim i Morzu Południowochińskim zajmują kluczową pozycję. Jako że przeważnie są one małe – pod względem geograficznym i jeżeli chodzi o liczbę ludności – wszelkie wstrząsy mogą mieć nieproporcjonalne, a nawet egzystencjalne konsekwencje dla ich społeczeństw, gospodarek i kultur, w szczególności dla kobiet i dziewcząt, a także innych osób znajdujących się w trudnej sytuacji, takich jak ludy tubylcze i społeczności lokalne. Ponieważ są to wyspy – często leżące nisko nad poziomem morza i oddalone – są one szczególnie narażone na negatywne skutki ekstremalnych warunków pogodowych i zdarzeń o powolnym przebiegu związanych ze zmianą klimatu, takich jak podnoszenie się poziomu mórz i oceanów oraz intruzja wody słonej. Małe rozwijające się państwa wyspiarskie są uzależnione od oceanów w jeszcze większym stopniu niż inne kraje, jeżeli chodzi o gospodarkę, regulację ich mikroklimatu, kulturę i rekreację. Są zatem szczególnie narażone na skutki zmiany klimatu, brak bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego, zanieczyszczenie mórz, utratę różnorodności biologicznej mórz, zmniejszenie zasobów słodkowodnych, pustynnienie, erozję wybrzeży, degradację gleby oraz nielegalną, nieraportowaną i nieuregulowaną działalność połowową.
4. Chociaż małe rozwijające się państwa wyspiarskie znajdują się na pierwszej linii, kwestie te stanowią wyzwanie i odpowiedzialność dla wszystkich członków ONZ, którzy we wrześniu 2023 r. zebrali się na szczycie w sprawie celów zrównoważonego rozwoju, aby potwierdzić swoje „zobowiązanie do skutecznej realizacji Agendy 2030 i jej celów zrównoważonego rozwoju oraz przestrzegania wszystkich zawartych w niej zasad”. UE jest zaangażowana we wspieranie prac idących w tym kierunku. Członkowie ONZ uwzględnią również szczególne wyzwania stojące przed małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi podczas szczytu dotyczącego podnoszenia się poziomu mórz i oceanów we wrześniu 2024 r. i na następnej konferencji ONZ na temat oceanów w czerwcu 2025 r.
5. UE uznaje rolę małych rozwijających się państw wyspiarskich w przewodzeniu pozytywnym zmianom, zwłaszcza w kwestiach walki ze zmianą klimatu i ochrony środowiska. Małe rozwijające się państwa wyspiarskie odgrywają wiodącą rolę w walce z globalnymi kryzysami środowiskowymi, na przykład poprzez tworzenie „morskich obszarów chronionych” na swoich wodach, odtwarzając tym samym siedliska i chroniąc różnorodność biologiczną, a także zapewniając zrównoważone niebieskie gospodarki. Małe rozwijające się państwa wyspiarskie torują również drogę do bardziej inkluzywnych działań w dziedzinie klimatu, ram i zdolności politycznych.

6. Ścieżka SAMOA z 2014 r. (przyspieszone sposoby działania na rzecz małych rozwijających się państw wyspiarskich) zapewniła jasne ramy działania za pośrednictwem 15 obszarów priorytetowych. UE oczekuje współpracy z małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi w zakresie realizacji priorytetów, które mają zostać określone w Antigui i Barbudzie. Okres od chwili obecnej do następnej konferencji (w 2034 r.) wymaga skoncentrowanych i długotrwałych działań.
7. UE z zadowoleniem przyjmuje proponowany wielowymiarowy wskaźnik podatności na zagrożenia (MVI) i wzywa do jego szybkiego zatwierdzenia, ponieważ małe rozwijające się państwa wyspiarskie zmagają się z wyzwaniami rozwojowymi i podatnością na zagrożenia, które nie są wystarczająco odzwierciedlone we wspólnych krajowych wskaźnikach dochodu, takich jak PKB i DNB na mieszkańca. Dzięki gromadzeniu większej ilości danych zdezagregowanych MVI powinien pozwolić na lepsze zrozumienie sytuacji, aby umożliwić podejmowanie świadomych decyzji. UE zachęca wszystkie instytucje rozwojowe do korzystania z tego nowego narzędzia, aby w swoich analizach i działaniach lepiej uwzględniały czynniki podatności na zagrożenia. UE ma nadzieję współpracować z wszystkimi swoimi partnerami, aby zapewnić dostrzeżenie i zaspokojenie szczególnych potrzeb krajów rozwijających się.
8. UE z zadowoleniem przyjmuje rezolucję przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 21 grudnia 2020 r. w sprawie przeprowadzanego co cztery lata kompleksowego strategicznego przeglądu działań operacyjnych na rzecz rozwoju systemu Narodów Zjednoczonych i jest gotowa zaangażować się w negocjacje w sprawie kolejnego przeglądu w celu zapewnienia, aby system rozwoju ONZ nadal zwiększał wsparcie dla małych rozwijających się państw wyspiarskich.

9. UE i jej państwa członkowskie są zdecydowane odgrywać konstruktywną rolę przed czwartą międzynarodową konferencją w sprawie małych rozwijających się państw wyspiarskich (SIDS4), w jej trakcie i po niej, w odniesieniu do priorytetów określonych w projekcie dokumentu końcowego. W tym celu będą dalej współpracować z partnerami, którzy zobowiązali się również do pracy na rzecz małych rozwijających się państw wyspiarskich, w szczególności z podsekretarzem generalnym ONZ i wysokim przedstawicielem ds. krajów najsłabiej rozwiniętych, krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza i małych rozwijających się państw wyspiarskich oraz z Departamentem Spraw Gospodarczych i Społecznych ONZ. UE z zadowoleniem przyjmuje utworzenie w październiku 2021 r. przez Biuro Koordynacji ONZ ds. Rozwoju biura stałego koordynatora i krajowego zespołu ONZ ds. Mikronezji, obejmującego Sfederowane Stany Mikronezji, Kiribati, Nauru, Palau i Wyspy Marshalla. UE wyraża uznanie dla prac Komitetu Sterującego ONZ ds. Partnerstw na rzecz Małych Rozwijających się Państw Wyspiarskich w zakresie promowania partnerstw. Biorąc pod uwagę różnorodność małych rozwijających się państw wyspiarskich, ważne jest również zaangażowanie na szczeblu regionalnym i z organizacjami regionalnymi tych państw.

10. UE wyraża głębokie uznanie dla bliskiego partnerstwa z małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi w negocjacjach klimatycznych ONZ. UE ceni małe rozwijające się państwa wyspiarskie jako kluczowych partnerów w podkreślaniu potrzeby podjęcia natychmiastowych, pilnych i przyspieszonych działań, co podkreślono w sprawozdaniach Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC), Międzyrządowej Platformy Naukowo-Politycznej w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IPBES) i Międzynarodowego Panelu ds. Zasobów (IRP). UE z zadowoleniem przyjmuje decyzję COP28 w sprawie globalnego przeglądu. UE i jej państwa członkowskie ściśle współpracowały z małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi, aby zrealizować wyniki COP28, w tym aby odejść od paliw kopalnych w systemach energetycznych w sposób sprawiedliwy, uporządkowany i równy, przyspieszając działania w tej krytycznej dekadzie. UE i jej państwa członkowskie będą w dalszym ciągu zacieśniać współpracę z partnerami w zakresie opracowywania i wdrażania ambitnych, ustalonych na poziomie krajowym wkładów, które skutecznie wypełniają zobowiązania podjęte w ramach globalnego przeglądu, w tym celów redukcji emisji w całej gospodarce dostosowanych do ograniczenia globalnego ocieplenia do 1,5 °C, a także wdrażania rozszerzonego Programu prac z Limy. UE z zadowoleniem przyjmuje decyzję o uruchomieniu nowych mechanizmów finansowania, w tym funduszu pomocy krajom rozwijającym się, które są szczególnie narażone na negatywne skutki zmiany klimatu, w reagowaniu na straty i szkody. UE i jej państwa członkowskie zobowiązały się do znacznego wsparcia tego funduszu, a także istniejących mechanizmów finansowania wspierających kraje szczególnie narażone na negatywne skutki zmiany klimatu w reagowaniu na straty i szkody. UE jest zdecydowana ściśle współpracować z partnerami w celu przyspieszenia transformacji ekologicznej i czerpania z niej korzyści oraz wspierania realizacji globalnych zobowiązań. UE jest przekonana o potencjale energii odnawialnej, w tym energii z morskich źródeł odnawialnych, dla gospodarki oceanicznej i innych obszarów istotnych dla zrównoważonego rozwoju. UE wzywa członków grupy G-20 do objęcia wiodącej roli w tym zakresie, ponieważ reprezentują oni prawie 80 % światowych emisji i odgrywają kluczową rolę w stawianiu czoła wyzwaniom środowiskowym.

11. Poprzez nasze zielone partnerstwa i pomoc w zakresie współpracy UE wspiera małe rozwijające się państwa wyspiarskie we wdrażaniu globalnych ram różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu. Nasze poglądy są zgodne na temat ochrony i odbudowy oceanów, w tym poprzez szybką ratyfikację, wejście w życie i wdrożenie porozumienia w sprawie różnorodności biologicznej poza jurysdykcją krajową (BBNJ) oraz poprzez przygotowanie ambitnych zobowiązań na trzeciej konferencji ONZ w sprawie oceanów, która odbędzie się w Nicei w czerwcu 2025 r. UE i jej państwa członkowskie uznają znaczenie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) zapewniającej ramy prawne, w których należy prowadzić wszystkie działania na oceanach i morzach. Wszystkie państwa członkowskie UE były współwnioskodawcami rezolucji 77/276 Zgromadzenia Ogólnego ONZ, w której zwrócono się do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości o wydanie opinii doradczej w sprawie zobowiązań państw w zakresie zmiany klimatu. UE będzie również ściśle współpracować z małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi, których źródła utrzymania są szczególnie narażone na zanieczyszczenie tworzywami sztucznymi, w celu zakończenia do końca 2024 r. negocjacji w sprawie ambitnego międzynarodowego prawnie wiążącego instrumentu, aby położyć kres temu problemowi. UE i jej państwa członkowskie podkreślają znaczenie osiągnięcia neutralności degradacji gruntów do 2030 r. i oczekują na COP16 konwencji ONZ w sprawie zwalczania pustynnienia, która odbędzie się w Arabii Saudyjskiej i pozwoli przyspieszyć krajowe i światowe działania w zakresie rekultywacji gruntów, zdrowia gleby, odporności na susze i transformacji ekologicznej.
12. Równy dostęp do korzyści płynących z cyfryzacji, transformacji cyfrowej społeczeństw, nauki, technologii i innowacji, wraz ze sprawiedliwą edukacją wysokiej jakości, oferują duże szanse na rozwój społeczno-gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu, w tym poprzez ekspansję handlu w celu przezwyciężenia negatywnych skutków oddalenia; może również pomóc w określaniu, wdrażaniu i monitorowaniu ambitnych ustalonych na poziomie krajowym wkładów oraz wspierać przystosowanie się do zmiany klimatu. UE i jej państwa członkowskie pracują za pośrednictwem Centrum Cyfryzacji na rzecz Rozwoju (D4D Hub), aby pogłębić dialog z regionami partnerskimi, w tym z regionami Karaibów i Pacyfiku, w celu wspierania ukierunkowanej na człowieka i zrównoważonej transformacji cyfrowej.

13. UE i jej państwa członkowskie wspierają bieżące wysiłki na rzecz reformy międzynarodowej architektury finansowej i wielostronnych banków rozwoju, w oparciu o plan działania Paktu paryskiego na rzecz narodów świata (4P) oraz program z Bridgetown 2.0. Z przyjemnością oczekujemy dyskusji na temat reform, w tym w kontekście Szczytu Przyszłości i czwartej Międzynarodowej Konferencji w sprawie Finansowania Rozwoju, która odbędzie się w Hiszpanii w 2025 r.
14. Celem musi być zmobilizowanie, w ramach globalnych wysiłków, niezbędnych zasobów ze wszystkich źródeł w celu pełnego i przyspieszonego wdrożenia Agendy 2030 i porozumienia paryskiego, w tym zwiększenia płynności i jak najlepszego wykorzystania ograniczonego finansowania na warunkach preferencyjnych. Istnieje wspólny interes w lepszym stawianiu czoła globalnym wyzwaniom i nierównościom oraz w ochronie globalnych dóbr publicznych w celu zapewnienia, aby żaden kraj nie musiał wybierać między zwalczaniem ubóstwa a działaniem na rzecz planety. W związku z tym UE i jej państwa członkowskie wspierają rozwój innowacyjnych instrumentów finansowych, takich jak klauzule dotyczące zadłużenia związane z odpornością na zmianę klimatu dla krajów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.
15. UE jest wieloletnim partnerem małych rozwijających się państw wyspiarskich, wspierającym je w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju. Już teraz UE i jej państwa członkowskie wspólnie jako Drużyna Europy są największym darczyńcą małych rozwijających się państw wyspiarskich, udzielającym ponad 1,2 mld EUR wsparcia finansowego w formie dwustronnej oficjalnej pomocy rozwojowej oraz wkładów przekazywanych za pośrednictwem organizacji wielostronnych w 2022 r. W ramach strategii *Global Gateway* UE i jej państwa członkowskie, stosując podejście „Drużyna Europy”, współpracują z małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi poprzez inwestycje w technologie cyfrowe, środowisko, klimat i energię, transport, zdrowie, edukację i badania naukowe. UE finansuje wybrane strategiczne inicjatywy przewodnie korzystne dla małych rozwijających się państw wyspiarskich, takie jak inicjatywa dotycząca światowych zielonych obligacji (*Global Green Bonds Initiative*), zielono-niebieski sojusz dla Pacyfiku oraz wysiłki na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu spowodowanemu przez plagę alg Sargassum na Karaibach. Europejski Bank Inwestycyjny przekazał (stan na grudzień 2022 r.) finansowanie w wysokości 3,47 mld EUR na rzecz małych rozwijających się państw wyspiarskich w formie linii kredytowych dla lokalnych instytucji kredytowych w celu wspierania MŚP, finansowania inwestycji infrastrukturalnych oraz w dziedzinie energii, usług, zdrowia, edukacji, rolnictwa i rybołówstwa. UE finansuje również program wsparcia w wysokości 35 mld EUR dla małych rozwijających się państw wyspiarskich Afryki, Karaibów i Pacyfiku oraz krajów nadbrzeżnych, w tym program bioprzestrzenny w regionie Karaibów, program *BioScape* w regionie Pacyfiku, a także wspiera fundusz partnerstwa na rzecz ekosystemów krytycznych w zachodniej części Oceanu Indyjskiego.

16. W ramach programu gotowości na wypadek klęsk żywiołowych UE od trzydziestu lat wspiera zwiększanie zdolności władz krajowych i społeczności lokalnych w zakresie przewidywania klęsk żywiołowych, na które są szczególnie narażone małe rozwijające się państwa wyspiarskie, reagowania na te klęski i usuwania ich skutków. Współpraca w tej dziedzinie zostanie zintensyfikowana poprzez zawarcie protokołu ustaleń w sprawie zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi między UE a Ameryką Łacińską i Karaibami, który ma zostać podpisany w 2024 r., oraz poprzez rozpoczęcie szeregu dialogów między UE a Ameryką Łacińską i Karaibami na temat gotowości na wypadek klęsk żywiołowych. UE przypomina, jak ważne jest wspieranie apelu Sekretarza Generalnego ONZ w sprawie inicjatywy „Wczesne ostrzeżenie dla wszystkich”, w szczególności usunięcie poważnych luk w danych dotyczących obserwacji pogody i klimatu pochodzących z małych rozwijających się państw wyspiarskich, zapewnienie, by ostrzeżenia były dostosowane do lokalnych potrzeb, oraz rozpowszechnianie ich wśród ludności lokalnej.
17. Poza tym UE pracuje za pośrednictwem *Global Gateway*, aby przyciągnąć i pobudzić inwestycje sektora prywatnego w małych rozwijających się państwach wyspiarskich. Wykorzystanie zdolności inwestycyjnej sektora prywatnego jest strategicznym priorytetem, którego celem jest poprawa otoczenia biznesowego i klimatu inwestycyjnego, wyeliminowanie barier technicznych w handlu, zapewnienie równych warunków działania i wykorzystanie narzędzi finansowych do przyciągania funduszy. Dzięki tym ramom działania Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus (EFZR+) zapewnia gwarancje inwestorom z sektora prywatnego za pośrednictwem instytucji finansowania rozwoju.

18. Nowa umowa o partnerstwie między UE i jej państwami członkowskimi a członkami Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (OACPS) została podpisana w listopadzie 2023 r. Umowa ta ma szczególne znaczenie dla małych rozwijających się państw wyspiarskich, ponieważ prawie wszystkie są członkami OACPS. Określono w nim wysoki poziom ambicji w zakresie współpracy UE–OACPS w odniesieniu do kluczowych wspólnych zasad, takich jak prawa człowieka, demokracja, pokój i bezpieczeństwo, rozwój społeczny, zmiana klimatu i środowisko oraz migracja i mobilność. W przypadku małych rozwijających się państw wyspiarskich umowa o partnerstwie zapewnia ramy umożliwiające wywieranie wpływu na inicjatywy globalne i ich napędzanie oraz wykorzystywanie i budowanie konsensusu w sprawach, które mają dla tych państw największe znaczenie, z UE i w skali globalnej, w duchu partnerstwa. Trzy nowe protokoły regionalne – stanowiące część umowy o partnerstwie – ułatwią wymianę i współpracę dostosowane do potrzeb i dynamiki każdego regionu. To nowe podejście umożliwia ściślejszą współpracę we wszystkich regionach w kwestiach kluczowych dla małych rozwijających się państw wyspiarskich, takich jak zmiana klimatu, ochrona środowiska i zarządzanie oceanami. Umowy o partnerstwie gospodarczym (UPG), które UE podpisała z partnerami, wykazały pozytywny wpływ na gospodarki zainteresowanych krajów. Spośród 33 państw OACPS, które zawarły umowy o partnerstwie gospodarczym z UE, 21 to małe rozwijające się państwa wyspiarskie. UE z zadowoleniem przyjmuje przystąpienie do UPG UE–Pacyfik państw, takich jak Niue, Tonga i Tuvalu, które mają właśnie zakończyć proces akcesyjny. UE oczekuje na rozwijanie kompleksowych i wzajemnie korzystnych stosunków z małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi, wykraczających poza istniejącą współpracę. UE będzie działać na rzecz promowania współpracy między małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi a innymi wyspami, zwłaszcza z unijnymi regionami najbardziej oddalonymi oraz krajami i terytoriami zamorskimi, z którymi dzielą one pewne wspólne cechy.
19. W przyszłości UE będzie budować partnerstwo z małymi rozwijającymi się państwami wyspiarskimi poprzez współpracę i dialog, w tym na temat globalnych wyzwań, pomocy technicznej i wsparcia na rzecz rozwoju zdolności, opierając się na porozumieniach przyjętych na szczycie w sprawie celów zrównoważonego rozwoju w 2023 r. i SIDS4 w celu zapewnienia pomyślnego Szczytu Przyszłości we wrześniu 2024 r., a także w celu przedstawienia wyników czwartej Konferencji w sprawie Finansowania Rozwoju.

20. UE oczekuje na konferencję SIDS4 i kolejny program działania dotyczący małych rozwijających się państw wyspiarskich przy znaczącym zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych stron, w tym społeczeństwa obywatelskiego, sektora prywatnego, środowisk akademickich i młodzieży. Jesteśmy gotowi przyczynić się do realizacji programu działań poprzez współpracę w obszarach priorytetowych, takich jak zmiana klimatu, energia i środowisko, niebieska i ekologiczna gospodarka, włączenie małych rozwijających się państw wyspiarskich do rynków światowych, oficjalna pomoc rozwojowa, łatwiejszy dostęp do finansowania i inwestycji związanych z klimatem, rozwojem i przystosowaniem się do zmiany klimatu.
